ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ

(2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6190)

06 ਨਵੰਬਰ, 2023

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ:

ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 50% ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੋਕਣ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਏ: -

I. ਕੀ 30.08.2011 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 18.09.2012 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਗਿਆਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਕਤੂਬਰ 2011;

II. ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ

III. ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ

ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 - 2006 ਦਾ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 1 (ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ: ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ/ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ) - ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ 10 (ii) ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ - ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਦੂਜੀ)

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੁਮਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ - ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕੀਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ - ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 2006 ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 10(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਰੰਤ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਲਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਹੈ, 2006 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(i) ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ, ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਵਰਗੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਬੇਤੁਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ - ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ , ਇਕੋ ਇਕ ਢੁਕਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੈਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ "ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜੀ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ" [ਪਾਰਾ 49, 50, 55, 56, 65 ਅਤੇ 66

ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 - 2006 ਦਾ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 1 (ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ: ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ/ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ) - ਧਾਰਾ 10 (viii) - Sexual Harassment ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ - ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ - 1965 ਦੇ ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ - ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਰੱਖੇ ਸਨ - ਕੀ ਇਹ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ - ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਵਰਗੀਕਰਨ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1965 - ਆਰ.14 - ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ - "ਤੱਥ ਖੋਜ" ਅਥਾਰਟੀ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਖੋਜਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ - 1965 ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਰ.14 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ 'ਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟਿੰਗ ਅਫਸਰ' ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਜੋ ਤਰਕਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਭੂਮਿਕਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(viii) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਤਰਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ - ਕੋਈ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ, ਹੋਰ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ - ਜੇ

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਦਾ s.165 ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਕਿਵੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਜੱਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ

ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 - ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਕੀ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ "ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਏ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਫ਼ੋਨ ਕਾਲਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ - ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਨੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 94, 95, 96 ਅਤੇ 97]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ - ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਾ ਮਿਆਰ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਗੜਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। [ਪਰਾ 93]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲੋ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। [ਪਰਾ 42]

ਸਿਧਾਂਤ / ਸਿਧਾਂਤ - "ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ - ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪਾਰਾ 57 ਅਤੇ 58]

ਸਿਧਾਂਤ / ਸਿਧਾਂਤ - "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪਾਰਾ 79, 80, 86 ਅਤੇ 89]

ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 - ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ - ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ - 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪਾਰਾ 31-38]

ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ - ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ - ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ।

ਆਯੋਜਿਤ: ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ - ਸਮਾਜ

ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ" ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 2]

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ***(1977) 2 SCC 491;*** *ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***(2020) 9 SCC 471 : [2020] 7 SCR 1078;*** *ਐਪਰਲ ਐਕਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਏ.ਕੇ. ਚੋਪੜਾ* ***(1999) 1 SCC 759 : [1999] 1 SCR 117;*** *ਪੱਛਮੀ ਬੋਕਾਰੋ*

ਕੋਲੀਰੀ (ਟਿਸਕੋ ਲਿਮਿਟੇਡ) ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ***(2008) 3 SCC 729 : [2008] 2 SCR 247;*** *ਬੀ.ਸੀ. ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.* ***(1995)***

6 SCC 749 : [1995] 4 Suppl. SCR 644; *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*

ਬਨਾਮ ਮੁਦਰੀਕਾ ਸਿੰਘ (2021) 14 ***ਸਕੇਲ 509 ਅਤੇ*** *ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ECIL, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1993) 4 SCC 727 : [1993] 2 Suppl. SCR 576 -* ***'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।***

ਵਿਸਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ***(1997) 6 SCC 241 : [1997] 3 Suppl. SCR 404;*** *ਮੇਧਾ ਕੋਤਵਾਲ ਲੇਲੇ ਅਤੇ*
ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ***(2013) 1 SCC 297 : [2012] 9 SCR 895;*** *ਐਰੇਲੀਆਨੋ ਫਰਨਾਂਡਿਸ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 621;*** *ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ* ***(1996) 3 SCC 364 : [1996] 3 SCR 972;*** *ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ*
ਹਰਿੰਦਰ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ***(2001) 6 SCC 392 : [2001] 3 SCR***

375; *ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***(2004) 5 SCC 518 : [2004] 2 Suppl. SCR 723;*** *ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ*

ਐਸ. ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਰਾਓ ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1723 : [1964] 3 ਐਸਸੀਆਰ 25; ਰਾਜ

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚਿੱਤਰਾ ਵੈਂਕਟ ਰਾਓ ***(1975) 2 SCC 557 : [1976] 1 SCR 521;*** *ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਐੱਚ.ਸੀ. ਗੋਇਲ* ***ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 364 : [1964] 4 ਐਸਸੀਆਰ 718;*** *ਆਰ ਮਹਾਲਿੰਗਮ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***(2013) 14 SCC 379;*** *ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2014) 10 SCC 589 : [2014] 13 SCR 1238 -* ***ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।***

ਰੇਜੀਨਾ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਇੰਜਰੀਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਮੂਰ (1965) 1 ***ਕਿਊ.ਬੀ. 456;*** *ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਕਾਰਸਨ ਰੌਬਰਟਸ* ***1908***
(1) ਕੇ.ਬੀ., 407; *ਫ੍ਰੈਂਚ ਕੀਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ 1977 (1)* ***ਸਾਰੇ ELR 297 ਅਤੇ ਐਡਵਰਡ (ਟੈਕਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਬੇਅਰਸਟੋ) (1956) ਅਪੀਲ ਕੇਸ, 14 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।***

ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਵਾਰਟਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1976 ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 595 'ਤੇ ਸੰਧੀ ***- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ****.*

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6190

2015 ਦੇ WPC ਨੰਬਰ 7876 ਵਿੱਚ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 15.05.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਖਾ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਵਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਜੁਲਾ ਗੁਪਤਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਵਿਜੀਤ ਰਾਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਡ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਜੇ.ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.

ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਸੂਚਕਾਂਕ*

A.	**ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ**	**4**
A.1	ਮੌਕੇ 'ਤੇ/ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ	6
A.2	ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ	9
A.3	ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ	10
A.4	ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ	23
A.5	CAT ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ	23
A.6	ਹਾਈਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ	25
B.	**ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ**	**26**
C.	**ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ**	**29**
D.	**ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ**	**32**
E.	**ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ**	**37**

E.1 ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ 38

E.2 ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ 65
18.09.2012 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਹੈ?

i) ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ "ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ 71
ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ

E.3 ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ 81
ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ?

i) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ "ਤੱਥ ਖੋਜ" ਅਥਾਰਟੀ 81

E.4 ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ 87 ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ? ਕੀ
ਹੱਥ 'ਤੇ ਕੇਸ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ?

i) ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ 87

ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ

ii) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ 95

F. ਸਿੱਟਾ 104

ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫ਼ਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 7876 ਵਿੱਚ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 15.05.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

*ਐੱਡ. ਨੋਟ: ਸੂਚਕਾਂਕ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ ਅਸਲ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

2015 ਦੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ 50% ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਅਸੀਂ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹੀ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜਾਂ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਮਾਮੂਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ. ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਉਲਝਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ। ਤੂੜੀ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ "ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ" ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

A. ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ

3. ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਭਾਵ, ਸੇਵਾ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਮੁਖੀ (ਸੰਖੇਪ ਲਈ, "SSB"), ਰੰਗੀਆ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ, ਸਤੰਬਰ, 2006 ਤੋਂ ਮਈ, 2012 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ। ਉਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ। , ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਫੀਲਡ ਅਸਿਸਟੈਂਟ (ਲੇਡੀ) ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

"**ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ**"). ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "**ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ**") ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਛੋਟੇ ਲਈ, "ਆਈਜੀ"), ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਗੁਹਾਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਡੀਜੀ ਐਸਐਸਬੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਡੀ. ਆਈ.ਜੀ., SSB, SHQ, ਤੇਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ* ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

"ਨੂੰ,

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਐਸਐਸਬੀ ਗੁਹਾਟੀ

ਵਿਸ਼ਾ: ਇਸ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਸਰ,

ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

1. ਮੈਂ ਮਾਰਚ, 2009 ਵਿੱਚ ਏ.ਓ ਰੰਗੀਆ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਜੁਆਇਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ, ਸੀਏਪੀ, ਸਿਖਲਾਈ, ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਫੋਨ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕੱਲੀ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ।

2. ਹੁਣੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ.ਓ. ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕੱਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ।

3. ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ CAP ਕੰਮ ਲਈ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇੜਖਾਨੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ

ਘੰਟਿਆਂਬੱਧੀ ਬੈਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲਾ ਗਿਆ, "ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਓ।

4. ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਢਾਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮੈਂ ਮਈ, 2010 ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਡੀਆਈਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਸੀ ਕਟੇਚ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉੱਤੇ ਮਿਸਟਰ ਪਾਲ ਦੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਉਚਾਈ ਬਾਰੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਪਾਲ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ।

5. ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਛੇੜਖਾਨੀ ਕਰਨੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸਗੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਮਿਸਟਰ ਪਾਲ ਝੱਟ ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਕੇ ਝਿੜਕਦੇ।

ਸਰ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਕੋਲ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਈ ਮੈਡੀਕਲ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਪਾਲ, ਏ.ਓ. ਰੰਗੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਂ ਰਹਾਂਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧੰਨਵਾਦੀ.

ਤੁਹਾਡੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ, Sd/- 30.8.2011

(ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ)

FA (ਲੇਡੀ)

ਏ.ਓ. ਦਫ਼ਤਰ, SSB ਰੰਗੀਆ"

A.1 ਮੌਕੇ 'ਤੇ/ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ

4. ਡੀ. IG, SSB, SHQ, Tezpur ਨੇ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਮੌਕੇ 'ਤੇ" ਤੱਥ ਖੋਜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 13.12.2011 ਨੂੰ, "ਮੌਕੇ 'ਤੇ" ਤੱਥ ਖੋਜ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਈਜੀ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਗੁਹਾਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

a) ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇੜਛਾੜ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਨੂੰ

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਐਸਐਸਬੀ ਗੁਹਾਟੀ,

ਉਪ: ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ X FA (ਲੇਡੀ) ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਪਾਲ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ, SSB ਰੰਗੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ।

ਸਰ,

Ftr ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ. ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਘੀ. ਪੱਤਰ ਨੰ. FG-II/VC-VIG/08(ਭਾਗ)/15293 dt. 01-09-11, ਮੈਂ 1 ਨੂੰ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ, SSB ਰੰਗੀਆ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ[ਸ਼ਟ] ਨਵੰਬਰ, 2011 ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਐਕਸ, ਐਫਏ (ਲੇਡੀ)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਲ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ,

ਉਸ ਨੂੰ Ftr ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਭਗ 3 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਪੀ. ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਦਾਸ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਯੋਗ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵ 18-08-11 ਤੋਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। . ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਜੋਂ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈ ਲਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਐਕਸ, ਐਫਏ (ਲੇਡੀ), ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

ਟਕਸਾਲੀ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਘੰਟਿਆਂਬੱਧੀ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇਖੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।

ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ/ਅਸਿੱਧੇ ਛੇੜਛਾੜ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼. ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਦੁਆਰਾ X, FA(L) ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਐਕਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ SHQ, SSB, Tezpur"

b) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੁਮਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਹਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਤ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ |

“ਨੂੰ

ਉਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ। ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਐਸਐਸਬੀ ਗੁਹਾਟੀ

ਉਪ: ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਪਾਲ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ, ਐਸ.ਐਸ.ਬੀ., ਰੰਗੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੁਮਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ

ਸਰ,

Ftr ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ. ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਪੀ. ਪੱਤਰ ਨੰ. FG-II/VC-VIG/08(ਭਾਗ)/5660 ਮਿਤੀ 08-09-11, ਮੈਂ 1 ਨਵੰਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਦਫਤਰ · ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, SSB, ਰੰਗੀਆ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ; ਮੈਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ:

i) ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਹੀ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਕੁਝ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੁੱਖਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ii) ਟੀ.ਏ./ਡੀ.ਏ., ਐਮ.ਆਰ. ਬਿੱਲਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਹੋਵੇ।

iii) ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਟਾਫ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

iv) ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

v) ਹਰੇਕ ਸਟਾਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾ-ਵਾਈਜ਼ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਅਪਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ

ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਸਟਾਫ਼ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਬੀ. ਗੋਹੇਨ, ਐਸ.ਏ.ਓ., ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ. ਸਿਗਾ, ਐਸ.ਏ.ਓ., ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ. ਸਿੰਘ, ਯੂ.ਡੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ। ਇਸ ਲਈ, ਏਰੀਆ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਖਾਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਸਟਾਫ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੈਨ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ।

ਤੁਹਾਡਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ

ਐੱਸ.ਡੀ./- ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ SSB, ਤੇਜਪੁਰ"

A.2 ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ

5. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, 30.08.2011 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਜੀ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਗੁਹਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 17.01.2012 ਨੂੰ ਆਈਜੀ, ਗੁਹਾਟੀ ਰਾਹੀਂ ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਐਸਐਸਬੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ

ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

*"7) **ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਖੋਜ: -** ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ 25.01.2012 ਨੂੰ FTR HQRs ਗੁਹਾਟੀ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ/ਬਚਾਅ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ/ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਸਾਰੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ*

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

A.3 ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ

6. ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 17.01.2012 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ/ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 06.08.2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਸੀ।

7. ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 2006 ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੋ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; (i) "ਲੜਾਈ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ" ਲਈ ਇੱਕ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ (ii) "ਗੈਰ-ਲੜਾਈ ਅਫਸਰਾਂ" ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਸਮੇਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਲੜਾਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਰਥਾਤ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ।

8. 18.09.2012 ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਫੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "**ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ**") ਦੇ ਨਾਲ ਅਕਤੂਬਰ 2011 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀਆਂ ਗੁਮਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

9. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ 27.09.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 30.08.2011 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"**VI. ਚਾਰਜਿਜ਼ ਜੋ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ / ਛੱਡੇ ਗਏ / ਨਹੀਂ ਦਬਾਏ ਗਏ:**

ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਐਕਸ, ਐਫਏ (ਲੇਡੀ) ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ 20 ਗਵਾਹਾਂ (ਸਮੇਤ 5 ਗਵਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰੰਟੀਅਰ ਲੈਵਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 6 ਗਵਾਹਾਂ (ਸਮੇਤ 1 ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਫਰੰਟੀਅਰ ਲੈਵਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ)। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 10 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

"VII. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ 26.08.2011 ਨੂੰ ਪੀ.ਐਸ. ਰੰਗੀਆ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ. ਐਕਸ ਦਾ ਪਤੀ। ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ ਦੇ ਪਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਐਸਪੀ ਕਾਮਰੂਪ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, CCS, CCA ਰੂਲਜ਼ 14(3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। CCS CCA ਨਿਯਮ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮੇਟੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਵਿਚ ਏਰੀਆ ਦਫਤਰ, ਰੰਗੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਤਤਕਾਲੀ ਏ.ਓ. ਰੰਗੀਆ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਪੇਸ਼ਾਵਰਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ

ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੱਤ ਵਜੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

***ਬਿੰਦੂ 1:** ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਇੱਕ ਕਾਮੁਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦਿੱਖ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਨੀਪੁਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਰਗੀ ਕੁੜੀ. ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਾਖੁਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਅਰਥ (ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ) ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ।*

ਇਹ ਦੋਸ਼, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਵਿਸਾਕਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹੋਰ ਅਣਚਾਹੇ ਸਰੀਰਕ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਆਚਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. X ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਸਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ।

ਬਿੰਦੂ 2: *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਬੈਠੀ ਸੀ, ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ। ਇਹ ਦੋਸ਼, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਵਿਸਾਕਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹੋਰ ਅਣਚਾਹੇ ਸਰੀਰਕ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਆਚਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।*

ਬਿੰਦੂ 3: *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛੂਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਜਦੋਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੈਪਟਾਪ ਚਲਾਉਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ। ਇਹ ਦੋਸ਼, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਵਿਸਾਕਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹੋਰ ਅਣਚਾਹੇ ਸਰੀਰਕ, ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਆਚਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. X ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪੌਲ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।*

ਬਿੰਦੂ 4: *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਅਕਸਰ 2000 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਫਤਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਇੱਥੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਘਰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ*

ਉਸ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ।

ਬਿੰਦੂ 5: *ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਐਕਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਫਤਰੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਰਚ 2010 ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੌਰੇ ਲਈ ਰੇਲ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਜਨਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਿਕਟ ਬੁਕਿੰਗ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਬਾਂਹ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ "ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਤਰੋ-ਤਾਜ਼ਾ" ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੱਡੀ ਟੂਰ 'ਤੇ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆਵੇ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ।*

ਬਿੰਦੂ 6: *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਉਸਨੇ ਸਟੱਡੀ ਟੂਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਲੱਦਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਰੇਲ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। X "ਤੁਮ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਤੋ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਮ ਕਾ ਸਾਥ ਜਾਨਾ ਹੀ ਅੱਛਾ ਹੋਤਾ। ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀਂ, ਤੁਮ ਸਟੱਡੀ ਟੂਰ ਸੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਓ, ਤੁਮ ਮਿਸਿਜ਼ ਪਾਲ ਬਨੇਗੀ।*

ਬਿੰਦੂ 7: *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੰਨ ਲਵੇਗਾ। ਜੁਲਾਈ 2009 ਤੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਡਰੋਂ, ਆਪਣੇ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਵੀ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।*

a. *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਅਕਸਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਫ਼ੋਨ ਕਾਲਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 19:00 ਤੋਂ 20:00 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ*

ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 4.30 ਵਜੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਦੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਣਚਾਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ।

b. *ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੋਲ ਆਏ। ਐਕਸ ਸਵੇਰੇ 4.45 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਘਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੈਰ ਲਈ ਬਾਹਰ ਆਈ ਹੈ। ਡਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਗਈ।*

c. *ਕਿ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾਏ ਦੌਰੇ 'ਤੇ. ਐਕਸ ਦੇ ਘਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਪਾਲ ਨੇ ਉਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੱਜ ਗਈ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਪਾਲ ਦੇ ਘਰ ਛੱਡਣ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹੀ।*

d. *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾਏ ਦੌਰੇ 'ਤੇ। ਐਕਸ ਦੇ ਘਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇਗਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ 'ਗੰਦੇ' ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਐਕਸ ਨੇ ਮਨੀਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ।*

e. *ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਅਪ੍ਰੈਲ 2010 ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਗਿਆ, ਉਸਦੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਟੱਡੀ ਟੂਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰੋ. ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਭੱਜ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸੌਂ ਰਹੇ ਸਨ।*

f. *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਸਿਵਿਕ ਐਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰੀਜੁਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਫੜਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ, ਅਣਚਾਹੇ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਕਾਰ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ।*

ਬਿੰਦੂ 8: *ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਪੇਸ਼ਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।*

ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਸੀ ਕਟੋਚ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਡੀਆਈਜੀ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ ਨੇ ਪੁਆਇੰਟ 10 ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਸੀ ਕਟੋਚ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਟੋਚ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੋਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਟੋਚ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਐਕਸ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਿੰਦੂ 9: *ਅਗਸਤ 2010 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਐਕਸ ਨੇ ਆਈਜੀ ਐਸ.ਕੇ. ਸਿੰਘਲ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ Ftr Hqr ਗੁਹਾਟੀ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ 1 ਸਤੰਬਰ 2011 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ Ftr Hqr ਗੁਹਾਟੀ ਵਿਖੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ*

ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ TA/DA ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਬਿੰਦੂ 10: *ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 2011 ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਹੁਣ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਲ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਥਿਤ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ, SSB ਦੀ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਵਿਧੀ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ*

2012 ਤੱਕ ਡੀਆਈਜੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੰਬਿਤ ਸੀ।

11. ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਰਥਾਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 30.11.2012 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਉਕਤ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਕੰਪਲਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 1 (ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ: ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ/ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ) (ਛੋਟੇ ਲਈ , "2006 ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ")।

12. 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੋਸ਼ੀ/ਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"9. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀਆਂ

1. ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

XXX XXX XXX

"ਨੂੰ: I) SO(ADMN), FTR HQR ਗੁਹਾਟੀ

II) ਡਾ.ਆਰ.- ਕੇ.ਐਸ. ਦੇਵੀ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, FTR HQR ਗੁਹਾਟੀ

FM : AD (PERS-m), FHQ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

REF. FTR, HQR ਗੁਹਾਟੀ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ GF-II/VC-VIG/08(PART)/3270 ਮਿਤੀ 17.02.2012 REG. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਡਾ. ਕੇ.ਐਸ. ਦੇਵੀ ਨੇ 17.01.2012 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ. X, FA (ਲੇਡੀ) FTR HQR Guwahati Against Shri D. Paul, AO Rangia NOW DIG, FTR HQR ਸਿਲੀਗੁੜੀ (.) ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੇਲਬੈਨਕਵ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ 'ਤੇ ਐਸ.ਓ.ਪੀ . ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (.) ਉਕਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਚ. ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡੀ.ਪਾਲ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਡੀਆਈਜੀ (.) ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 27.20.12 .ਪਾਲ, ਫਿਰ ਏ.ਓ. ਹੁਣ ਖੋਦਣ ਜੋ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (.) HQR ਗੁਹਾਟੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ(.)

---------- ---------- ਸੰ. 20/SSB.

P-III/2011(4)-11606

ਮਿਤੀ. 30.11.2012

SD/- 30/11/2012 ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (PERS-M1)"

13. ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 28.12.2012 ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ 10 ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਅੰਤ ਕੀਤਾ: -

"XI. ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਉਸਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ:

1. ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਮਿਸਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਕਸ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਡੀਆਈਜੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੁਲਿਸ ਮੈਡਲ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

2. ਉਸ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ X ਨੂੰ ਉਸ TA/DA ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ Ftr Hqrs ਗੁਹਾਟੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਉਸ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ X ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

4. ਕਿ SSB ਆਪਣੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ 1/2006 ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸਐਸਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ ਐਸਐਸਬੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੌਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ 1/2006 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ SSB ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

14. 16.01.2013 ਨੂੰ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ / ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ 30.01.2013 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

15. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ, ਐਸਐਸਬੀ ਈਸਟ ਬਲਾਕ-ਵੀ, ਆਰ.ਕੇ. ਪੁਰਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - 110066

ਮਿਤੀ 05.01.2016

ਆਰਡਰ ਨੰ. 14/SSB/PERS-I/2013(1) 69-79

ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਕਸ, ਐਫਏ (ਲੇਡੀ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ, ਜੋ ਕਿ 31.03.2013 ਨੂੰ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ UO ਨੰ.20/SSB/ Pers.III/11 (4)/ Pers.III ਮਿਤੀ 06.08.2012 ਦੁਆਰਾ ਸਮੂਹ 'ਏ' ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੀ. ਰਾਧਿਕਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੀਸੀਟੀਐਨਐਸ-2, ਐਨਸੀਆਰਬੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਡੀਆਈਜੀ ਨੂੰ 1 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੌਂਪੀ ਸੀ।ਸ਼ਟ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 26.09.2012 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ (ਹੁਣ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-

(a) *ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਛੇੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਕਦੇ-ਕਦੇ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਬੈਠਾਉਂਦਾ। ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਲ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦਾ ਸੀ।*

(b) *ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰੱਖੇਗੀ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।*

(c) *ਕਿ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾ ਲਿਆ ਸੀ।*

(d) *ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ।*

(e) *ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਲ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਨਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।*

(f) *ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਤਕਾਲੀ ਡੀਆਈਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸਸੀ ਕਟੋਚ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।*

(g) *ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ।*

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀ. ਰਾਧਿਕਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, CCTNS-II, NCRB, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ 28.12.2012 ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਯਾਨੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, DoP&T OM ਨੰਬਰ 11013/2009-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।
(ਏ) ਮਿਤੀ 03.08.2009, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਸੀਐਸ (ਸੀਸੀਏ) ਨਿਯਮ, 1965 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 14 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸੀਸੀਐਸ (ਸੀਸੀਏ) ਨਿਯਮ 1965।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਇਸ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਡ ਅਫਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਡੀਆਈਜੀ ਨੂੰ ਮੀਮੋ ਨੰਬਰ 14/SSB/Pers-1/2013(1)/437-39 ਮਿਤੀ 16.01 ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2013. ਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਮਿਤੀ 30.01.2013 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 14/SSB/ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। .I/2013 (1)/Pers-III ਮਿਤੀ 26.04.2013 ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 22.08.2013 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਈ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 50% (ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਰੋਕਣ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਰਕਮ, ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਸਾਬਕਾ ਡੀਆਈਜੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 28.12.2012 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਯੋਗ CAT ਬੈਂਚ ਗੁਹਾਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ OA ਨੰਬਰ 181/2013 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ CAT ਗੁਹਾਟੀ ਨੇ 28.06.2013 ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਿਮ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 28.12.2012 ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਉਕਤ OA ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਾਨਯੋਗ CAT, ਗੁਹਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

03.07.2015 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਨਯੋਗ CAT ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, UPSC ਸਲਾਹ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮਿਤੀ 22.08.2013 ਨੂੰ ਚਾਰਜਡ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੰਬਰ 14/SSB/Pers- ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1/2013(1)/9923-24 ਮਿਤੀ 04.08.2015, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਡ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਨੇ 25.08.2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ UPSC ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ.ਟੀ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ, NCRB, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ, ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ, ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਦੀ ਸਲਾਹ, ਚਾਰਜਡ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਹਨ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇਗਾ "ਸਥਾਈ 'ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ

<u>ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 50% (ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ</u> <u>ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਤਤਕਾਲੀਨ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ</u> <u>ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ, ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਡੀਆਈਜੀ, ਐਸ.ਐਸ.ਬੀ.</u>

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ, ਸਾਬਕਾ ਡੀਆਈਜੀ, ਜੋ ਕਿ 31.03.2013 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਰਕਮ, ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ)

*Sd/- (ਵੰਦਨ ਸਕਸੈਨਾ) ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਪ੍ਰਤੀ*S-I)"

16. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 31.03.2013 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈ.ਜੀ., ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਐਸ.ਐਸ.ਬੀ., ਰਾਨੀਡੰਗਾ, ਸਿਲੀਗੁੜੀ, ਦਾਰਜੀਲਿੰਗ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

A.4 ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ

17. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਗਸਤ, 2011 ਵਿੱਚ ਰੰਗੀਆ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਗੁਹਾਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੀਮਾਰ ਸੱਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 24.08.2011 ਨੂੰ ਆਈਜੀ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਾਲੀ ਪੋਸਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਆਇਆ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ; *"ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਸਟਾਫ ਦਾ ਪਤੀ ਹਾਂ, ਉਡੀਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਦੇਖੋ।"*

18. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਬਦਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ।

19. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 2011 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 348 ਵਜੋਂ ਰੰਗੀਆ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

A.5 CAT ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ

20. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਗੁਹਾਟੀ (ਸੀਏਟੀ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2013 ਦੇ OA ਨੰਬਰ 181 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, (i) ਮਿਤੀ 06.08.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ (03.09.2012 ਨੂੰ ਫੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ), (ii) 30.11.2011 (ਫਰੰਟੀਅਰ, ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਐਸ.ਐਸ.ਬੀ., ਗੁਹਾਟੀ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਮਿਤੀ 10.12.2012 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ) ਅਤੇ (iii) ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 2011 ਮਿਤੀ 2011 ਵਿੱਚ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਜੋ ਰਾਹਤਾਂ ਸਨ *ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ* ਕੈਪਸ਼ਨ ਕੀਤੇ OA ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

"8. ਇਸ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ:

ਮਾਣਯੋਗ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਪਗਨਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ -

(i) FAX ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਤੀ 03.09.2012 (ਅੰਕੜਾ-11) ਅਤੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ। ਐੱਸ. ਰਾਧਿਕਾ, ਆਈ.ਪੀ.ਐੱਸ.

(ii) ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਮਿਤੀ 10.12.2012 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ-16) ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ

(iii) ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 28.12.2012 ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ (ਅੰਕੜਾ-17)।

21. ਸੀਏਟੀ, ਗੁਹਾਟੀ *ਵੀਡਿਓ* ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 03.07.2015 ਨੇ 2013 ਦੇ ਉਕਤ ਓਏ ਨੰਬਰ 181 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ

ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ (ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ 4-ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸਬੰਧਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"61. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਲੈਵਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜੂਨੀਅਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ 22.12.2005 ਨੂੰ ਏਰੀਆ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਈ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਨਾਲ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। FLCC.

62. ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ।

xxx xxx xxx

64. ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫਰੰਟੀਅਰ ਲੈਵਲ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ SOP ਕਾਰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ

ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਖੋਜ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ।

xxx xxx xxx

66. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

…"

A.6 ਹਾਈਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ

22. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ CAT, ਗੁਹਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 03.07.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ WP (C) ਨੰ. 7876 2015 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

23. ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਡੀ *ਵੀਡਿਓ* ਇਸ ਦੇ 05.01.2016 ਦੇ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ UPSC ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 50% ਰੋਕਣ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਧਾਰ.

24. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਅਤੇ CAT, ਗੁਹਾਟੀ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਮੂਲ ਰਾਹਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 05.01.2016 ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

B. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ

25. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ: -

(i) *ਪਹਿਲਾਂ,* ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 18.09.2012 ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਦ

ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੋ: -

"41. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 18.09.2012 ਨੂੰ ਪੰਜ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। X CCC ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 30.08.2011. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 18.09.2012 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। CCC ਦੁਆਰਾ "VI" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਦੋਸ਼ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ/ਛੱਡੇ ਗਏ/ਨਹੀਂ ਦਬਾਏ ਗਏ" ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 30.08.2011 ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ 30.08.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਹੈ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 18.09.2012 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

xxx xxx xxx

43. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(ii) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। 30.08.2011 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 26.08.2011 ਨੂੰ ਏਜਾਹਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਸਨ 1 ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਸ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6, 7 (ਬੀ) ਤੋਂ (ਐਫ), 9 ਅਤੇ 10 ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੋ ਪੁਛਗਿੱਛ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ

ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ, ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 18.09.2012 ਨੂੰ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, CCC ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(ii) *ਦੂਜਾ,* ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

45. *ਆਰਡਰ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 26.11.2012, 27.11.2012, 28.11.2012 ਅਤੇ 10.12.2012 ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਹਨ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼, ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।* ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ, ਐਸ.ਸੀ. ਕਟੋਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਠੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। *CCC ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਟੋਚ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਝੂਠ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ*

ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਉੱਥੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਸੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਦਰਾਂ ਸਵਾਲ ਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ "ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼" ਵਜੋਂ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ...

46. *ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵੀ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ CCC ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ "ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਜਿਸ ਵਿੱਚ CCC ਨੇ ਖੁਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ CCC ਨੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ।"*

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(iii) *ਤੀਜਾ,* ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ "ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"47. ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 7(ਏ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੀਸੀਸੀ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ 5(ਏ)-(ਐਫ) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ 7(a) - (f) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। 7(a) 'ਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਚਨਚੇਤ ਘੰਟਿਆਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਫ਼ੋਨ ਕਾਲਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਕੋਈ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਸੀਸੀ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘੜਨ ਨਾਲ ਕੀ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਹਿਲਾ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖੇ।. ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਸਦੀ ਖੋਜ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ. ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ 24.08.2011 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਧਮਕੀ ਭਰੇ

ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 26.08.2011 ਨੂੰ ਦਰਜ਼ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ 26.08.2011 ਨੂੰ ਏਜਾਹਰ. ਇਹ ਪਹਿਲੂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਹੀਂ ਸਨ CCC ਦੁਆਰਾ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ।'

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

26. ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ *ਵੀਡਿਓ* ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

C. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

28. ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:-

"ਆਈ. ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

a. *ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਵਰਗੀਕਰਨ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1965 ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।*

b. *ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 26.09.2012 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 20.08.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 18.09.2012 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ' ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ*

ਗਈ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ, ਉਸਨੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਲਈ 30 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ।

c. ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ 26.11.2012 ਯਾਨੀ 2 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਖੁਦ 11 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ।

d. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 18.09.2012 ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ 26.09.2011 ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ।

e. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ 'ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਫਰੇਮਿੰਗ

ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

f. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, 2020 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 847 (ਪੈਰਾ 39)। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਸਗੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ "ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ" ਜਾਂ "ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ 50% ਪੈਨਸ਼ਨ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ "ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕੇ" ਅਤੇ "ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ।

II. ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫਰੰਟੀਅਰ ਲੈਵਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

a. ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਕਥਿਤ ਜਾਂਚ ਮਿਤੀ 13.12.2011 ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਸਾਕਾ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ। v ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ, (1997) 6 SCC 241 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ 'ਤੇ SSB ਸਟੈਂਡਰਡ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

b. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਲੈਵਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ (FLCC) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। FLCC ਨੇ 17.01.2012 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ 10.12.2012 ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ FLCC ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯਮ 9(b)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 10.12.2012 ਦੇ ਮੀਮੋ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

C. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ FLCC ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ,

ਇਸ ਦਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

III. ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੈ।

a. *ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।*

b. *ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕੈਟੇਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਾਇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਪ੍ਰਤੀ. ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਰੇਲੀਆਨੇ ਫਰਨਾਂਡਿਸ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ 2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 621 ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ:*

"62…ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਜੱਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਕਿ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। "

c. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਫੋਰਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 2 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ। ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਹਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਦੇਰ ਰਾਤ ਨੂੰ. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ 31.03.2013 ਨੂੰ ਡੀਆਈਜੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 50% ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੈ।

D. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

29. ਸ੍ਰੀ ਅਵਿਜੀਤ ਰਾਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ: -

"1. ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ (ਪੰਨਾ

SLP ਦੇ -39) ਨੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

2. ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਸੀਸੀਐਸ (ਸੀਸੀਏ) ਨਿਯਮ, 1965 ਦੇ ਨਿਯਮ 15, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 15 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਪਰ

ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਕਲੌਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (i) ਤੱਥ ਖੋਜ ਜਾਂਚ,

ii) ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਫਰੰਟੀਅਰ ਲੈਵਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ iii) ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ (ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੜੀ ਦੀ ਚੌਥੀ ਜਾਂਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੁਮਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਸੀ।

3. ਕਿ, ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਪਾਂਡੇ-ਬਨਾਮ-ਯੂ.ਓ.ਆਈ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2014) 10 SCC 589 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"26. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇ.ਆਰ. ਦੇਬ-ਬਨਾਮ-ਕੰਟਰੋਲਰ, ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਸਾਈਜ਼, ਸ਼ਿਲਾਂਗ ਨੇ [1971 (2) ਐਸਸੀਸੀ 102] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 15(1) ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਜੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। CCS (CCA) ਨਿਯਮ, 1965. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ U.O.I –V- ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ, [2002 (10) SCC 471] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ - (1) ਦੂਜੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਇਹ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਤਕਨੀਕੀ। ਖਾਮੀਆਂ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਸਟਰਾਪੋਲੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹਨ।

6. ਕਿ, ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 2 (ਦੋ) ਦੋਸ਼ ਸਨ, ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 10 ਨੰਬਰਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤਿਕਥਨੀ ਵਾਲੇ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 30.08.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਸੀਐਸ (ਸੀਸੀਏ) ਨਿਯਮ, 1965 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

7. ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 41 (ਐਸਐਲਪੀ ਦਾ ਪੰਨਾ 54) ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 18.09.2012 ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। X (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ (CCC) ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇਕੱਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ (CCC) ਨੂੰ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 18.09.2012 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “VI” ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਚਾਰਜ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ/ਛੱਡੇ ਗਏ/ਦਬਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ" ਕਿ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ 30.08.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੋਨੋ-ਸਿਲੇਬਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 18.09.2012 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

8. ਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 43 (SLP ਦੇ ਪੰਨਾ 70-71) 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 18.09.2012 ਨੂੰ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। . ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਸੀਸੀਸੀ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

9. ਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 44 ਅਤੇ 45 (SLP ਦੇ ਪੰਨਾ 71-74) 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 26.11.2012, 27.11.2012, 28.11.2012 ਅਤੇ 10.12.2012 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਸੀ. ਕਟੋਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕਲੌਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਠੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ। ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। CCC ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਟੋਚ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਝੂਠ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ CCC ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ

ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ CCC ਦੁਆਰਾ ਪੰਦਰਾਂ ਸਵਾਲ ਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 46 (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦਾ ਪੰਨਾ 74) 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ "ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਜਾਂਚ" ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਗਵਾਹ", ਜਿਸ ਵਿੱਚ CCC ਨੇ ਖੁਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ CCC ਨੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਾਂਚ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਸੀਸੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ।

11. ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 47 (SLP ਦੇ ਪੰਨਾ 75-76) 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਣਚਾਹੇ ਘੰਟਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਕੋਈ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਸੀਸੀ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘੜਨ ਨਾਲ ਕੀ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਹਿਲਾ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ (ਸੀ. ਸੀ. ਸੀ. ਸੀ.) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ।

12.ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਐਸਐਸਬੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੇਡਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨਮਾਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ 2009, 2010, 2011 ਅਤੇ 2012 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 04 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੈਡਲ, ਡੀਜੀ ਦੀ ਡਿਸਕ ਵਿਦ ਕੰਮੈਂਡੇਸ਼ਨ (2 ਵਾਰ), ਐਸਐਸਬੀ ਵਿੱਚ ਸਰਵੋਤਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਬੈਸਟ ਏਰੀਆ) ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ, ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ

ਵਾਲਾ ਸੀ। ਐੱਸਐੱਸਬੀ ਦੇ ਡੀਜੀ ਸਮੇਤ ਕੰਟਰੋਲਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਹੁਣ 35 ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸ.ਐਸ.ਬੀ. ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਪੀੜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪੈਸਾ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਉਸ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਇਕੱਠ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕੱਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰਲ ਲਾਭ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਗਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਭ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਤਿਮਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਮੋਰੇਸੋ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 05.01.2016 ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (@ ਪੰਨਾ 447-453) ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗਰੈਚੁਟੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਕੱਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਰੈਚੁਟੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਮੁੱਲ ਵੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

13. ਇਕੋ-ਇਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀਅਰ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਵਿਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ, ਉਸੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 4ਵੀਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕੱਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। ਇਕੋ-ਇਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅੰਤਰ-ਵਿਭਾਗੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਮੰਦਭਾਗਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਸਦਮੇ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾ 40, 43, 'ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 46 ਅਤੇ 47 ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੈਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦਾ ਪੰਨਾ ਨੰ.- 54, 70-74, 75-76)

14. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 50% ਰੋਕਣ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਇਕਲੌਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ

ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕਲੌਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਜਾਏ ਰਿਟਾਇਰਡ ਵਜੋਂ ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ

ਐਸਐਸਬੀ ਦੇ ਡੀਆਈਜੀ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।"

E. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

30. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ: -

I. ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 18.09.2012 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

II. ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

III. ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਕੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ “ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ” ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ?

IV. ਕੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

E.1 ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ

31. ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸਿਓਂ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

32. ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਜੜ੍ਹ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਸਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

33. ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋੜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ***ਵਿਸਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (1997) 6 SCC 241 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ

ਔਰਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"1. ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿੰਗਕ ਨਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ; ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਾੜ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ "ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ" ਦੀ ਅਸਲ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ;

2. ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਰੀ ਕਾਰਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਹਨਾਂ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ. ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਲੋੜ ਇਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਧੀ ਲੱਭਣ ਦੀ ਹੈ।

3. ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ "ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ" ਅਤੇ "ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ"। ਇਹ ਹੈ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ. ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਦੇ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਇਹ ਘਟਨਾ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿੱਤਾ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ"। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਇਹ ਜਮਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇੱਕ ਆਵਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਸੁਰੱਖਿਅਤ" ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜੀਵਨ. ਅਜਿਹੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ. ਜਦੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਹਿਲਾ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ।

7. ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਘਰੇਲੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਆਰਟੀਕਲ 14, 15 19(1)(ਜੀ) ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 21 ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਨਹੀਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀ. ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 51(c) ਅਤੇ ਯੋਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਸਦ

<u>ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ</u> <u>ਆਰਟੀਕਲ 253 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ</u> <u>ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ</u> <u>ਸੰਵਿਧਾਨ. ਧਾਰਾ 73 ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵਧੇਗੀ</u> <u>ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਦ</u> <u>ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੈ</u> <u>ਸੰਸਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ</u> <u>ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।</u>

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

34. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ***ਵਿਸਾਕਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਲਿੰਗਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖ ਕੇ। ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਉਪਾਅ। ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੁਣ 'ਵਿਸ਼ਾਕਾ ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"16. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਰੰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਅਸੀਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਸਥਾਨਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

17. ਇੱਥੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1993 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(d) ਵਿੱਚ "ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਤੋਂ ਖਾਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ,

ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ:

1. ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ:

ਇਹ ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਲ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ।

2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਵਹਾਰ (ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

a) ਸਰੀਰਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ;

b) ਜਿਨਸੀ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ;

c) ਜਿਨਸੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ;

d) ਪੋਰਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਿਖਾਉਣਾ;

e) ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਣਚਾਹੇ ਸਰੀਰਕ, ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਆਚਰਣ।

ਜਿੱਥੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਮਾਣ ਭੱਤਾ ਜਾਂ ਸਵੈਇੱਛਤ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ, ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਚਰਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਸਮੇਤ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਜੇ ਪੀੜਤ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਚਰਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

3. ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਕਦਮ:

ਸਾਰੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

a) ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉੱਪਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

b) ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ/ਨਿਯਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਚਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

c) ਨਿੱਜੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼) ਐਕਟ, 1946 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

d) ਕੰਮ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਆਂ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਹੌਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਂਝੀ ਹੈ।

4. ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ:

ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ।

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਪੀੜਤਾਂ, ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ:

ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

6. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ:

ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਆਚਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂਬੱਧ ਇਲਾਜ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ

ਉਪਰੋਕਤ (6) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੈਂਬਰ ਔਰਤਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ NGO ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਮੇਤ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨਗੇ।

8. ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

9. ਜਾਗਰੂਕਤਾ:

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕਰਕੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10. ਤੀਜੀ-ਧਿਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ:

ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ।

11. ਕੇਂਦਰ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਤ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ।

12. ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1993 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

18. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੰਧਨਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

35. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ***ਮੇਧਾ ਕੋਤਵਾਲ ਲੇਲੇ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (2013) 1 SCC 297 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, 19.10.2012 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਾਕਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"43. ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਲੜਨਾ ਪਵੇਗਾ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਸੋਧੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ 'ਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ, ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰਾਦਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਹਰ), ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੋ ਹਿੰਸਾ - ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ, ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਆਦਿ—ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਉਹ ਅਸੀਮਤ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ. ਲਿਪ ਸਰਵਿਸ, ਖੋਖਲੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅੜਿੱਕਾ ਅਤੇ ਢਿੱਲੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਢੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਾਡੀ ਅੱਧੀ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਆਬਾਦੀ—ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਉੱਨਤੀ।

44. ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਾਕਾ (ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਕਾ ਰਾਜ, (1997) 6 SCC 241 : 1997 SCC (Cri) 932) ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਗਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ:

44.1. ਉਹ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸਿਵਲ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਸੇਵਾ ਸੰਚਾਲਨ ਨਿਯਮ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰੇਗਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਜਿਹੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਕੰਡਕਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ। ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰੇਗੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਦਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ। ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ

ਜਾਵੇਗਾ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਖੋਜ/ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ.

44.2. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼) ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਰੇ 44.1 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨਗੇ।

44.3. ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਲੁਕਾ ਪੱਧਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ। ਉਹ ਰਾਜ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁਣ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਕਰੇਗੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੈਂਬਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

44.4. ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰੇ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਸਾਕਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੋ (ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਵਿਸਾਕਾ ਰਾਜ, (1997) 6 SCC 241 : 1997 SCC (Cri) 932) ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਥਿਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ/ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣਾ ਸਖ਼ਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

44.5. ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਾਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ

ਵਿਸਾਕਾ (ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਵਿਸਾਕਾ ਰਾਜ, (1997) 6 SCC 241 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰੋ

: 1997 SCC (Cri) 932) ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਫ਼ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ, ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ, ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਕੰਪਨੀ ਸੈਕਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ

कानूंनी संसथावां करनगे इह यकीनी बणाउण कि संसथावां, संसथावां, ऐसोसीएशनां, संसथावां अते उहनां नाल रजिसटरड/संबंधित विअकती निरधारत दिशा-निरदेशां दी पालणा करदे हन विसाका दुआरा (राजसथान दा विसाका राज, (1997) 6 SCC 241 : 1997 SCC (Cri) 932)। इस नूं प्रापत करन लई, ज़रूरी हदाइतां/सरकुलर कीते जाणगे सारीआं कानूंनी संसथावां जिवें कि बार कौंसल आफ़ इंडीआ दुआरा जारी कीता जावेगा, मैडीकल कौंसल आफ इंडीआ, कौंसल आफ आरकीटैकचर, इंसटीचिउट आफ कंपनी अज तों दो महीनिआं दे अंदर सकतर. किसे वी शिकाइत दी प्रापती 'ते उपर दसे गए किसे वी सथान 'ते जिनसी उतपीड़न दा विधानक संसथावां दुआरा विसाका दे अनुसार नजिठिआ जावेगा (राजसथान दा विसाका राज, (1997) 6 SCC 241 : 1997 SCC (Cri) 932), दिशा-निरदेश अते मौजूदा कम विच दिशा-निरदेश।

(ज़ोर दिता गिआ)

36. इस मामले 'ते लागू होण वाले संबंधित विधानक निअम केंदरी सिवल सेवावां (आचरण) निअम, 1964 हन (छोटे तौर 'ते, " **1964 CCS निअम**") अते केंदरी सिवल सेवावां (वरगीकरन, निअंतरण अते अपील) निअम, 1965 (छोटे लई, "द **1965 CCS निअम**भारत दे संविधान दे अनुछेद 309 अते धारा 148 दी धारा 5 दुआरा प्रदान कीतीआं शकतीआं दी वरतों विच लागू कीता गिआ है।

37. 1965 दे सीसीएस निअमां दे भाग VI विच केंदरी सिवल सेवावां अते अहुदिआं विच सरकारी करमचारीआं लई अनुशासनी कारवाईआं अते जुरमाने लगाउण नाल सबंधत उपबंध शामल हन अते निअम 14 इस विच वडे ज़ुरमाने लगाउण लई आम प्रकिरिआ अते प्रकिरिआ नूं निरधारत करदा है।

38. विच इस अदालत दे फैसलिआं दे अनुसार ***विसाका*** (supra) अते ***मेधा कोतवाल लेले*** (सुपरा) उपर ज़िकर कीता गिआ है, सीसीएस निअमां विच कई सोधां कीतीआं गईआं हन जिस विच खास तौर 'ते जिनसी परेशानी नाल नजिठण वाले नवें प्रबंध शामल कीते गए हन, खास तौर 'ते 1964 दे सीसीएस निअमां विच निअम 3 सी अते 1965 सीसीएस दे निअम 14(2) दे नवें प्रोवीसो दे नाल। निअम. उपरोकत उपबंधां ने सांझे तौर 'ते जिनसी शोशण नूं वडे ज़ुरमाने दे नाल सज़ाजोग बणाइआ है अते विशेश तौर 'ते विसाका दिशा-निरदेशां नूं जिनसी शोशण दीआं शिकाइतां दे सबंध विच अनुशासनी कारवाईआं लई लागू कीता है। उपरोकत विवसथावां नूं हेठां गिणिआ गिआ है: -

"3 ਸੀ. ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ।

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਹਰੇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ, ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ. - (I) ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, -

(a) "ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ" ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ (ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ -

(i) ਸਰੀਰਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ; ਜਾਂ

(ii) ਜਿਨਸੀ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ; ਜਾਂ

(iii) ਜਿਨਸੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(iv) ਪੋਰਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਿਖਾਉਣਾ; ਜਾਂ

(v) ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਣਚਾਹੇ ਸਰੀਰਕ, ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਆਚਰਣ।

(b) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜੇ ਇਹ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

(i) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹੀ ਇਲਾਜ ਦਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਾਅਦਾ; ਜਾਂ

(ii) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਲੂਕ ਦੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਧਮਕੀ; ਜਾਂ

(iii) ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਧਮਕੀ; ਜਾਂ

(iv) ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਡਰਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ; ਜਾਂ

(v) ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਇਲਾਜ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(c) "ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: -

(i) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਭਾਗ, ਸੰਸਥਾ, ਉੱਦਮ, ਸਥਾਪਨਾ, ਉੱਦਮ, ਸੰਸਥਾ, ਦਫ਼ਤਰ, ਸ਼ਾਖਾ ਜਾਂ ਇਕਾਈ ਜੋ ਸਥਾਪਿਤ, ਮਲਕੀਅਤ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤ;

(ii) ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ;

(iii) ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਡ ਸੰਸਥਾ, ਸਟੇਡੀਅਮ, ਖੇਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਜਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਾਂ ਖੇਡ ਸਥਾਨ, ਭਾਵੇਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਿਖਲਾਈ, ਖੇਡਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ;

(iv) ਅਜਿਹੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸਮੇਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਾਨ;

(v) ਇੱਕ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਘਰ।

xxx xxx xxx

14. ਵੱਡੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।-

(1) ਨਿਯਮ 11 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (v) ਤੋਂ (ix) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 15 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਈ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟਸ (ਇਨਕੁਆਰੀਜ਼) ਐਕਟ, 1850 (1850 ਦਾ 37) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(2) ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਖੁਦ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟਸ (ਜਾਂਚਾਂ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।) ਐਕਟ, 1850, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3C ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ (ਆਚਾਰ) ਨਿਯਮ, 1964, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹਰੇਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਜੇਕਰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹੋਵੇ, ਰੱਖੇਗੀ

<u>ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ</u> <u>ਜਿਨਸੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਉਤਪੀੜਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ</u> <u>ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।</u>"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

39. ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2006 ਦਾ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 1 (ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਿਵਾਰਨ ਵਿਧੀ: ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ/ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ) ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ, ਐਸਐਸਬੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। 2006 ਦਾ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ, ਸਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੀਮਾ ਬਾਲ (ਐਸ.ਐਸ.ਬੀ.), ਆਰ.ਕੇ. ਪੁਰਮ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110066

2006

ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ 1/2006

ਸਬ: <u>ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ:</u> <u>ਔਰਤਾਂ/ਜਿਨਸੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ</u> <u>ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ।

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 15(3) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ/ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

2. ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਵਣ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਪੇਈਚਿੰਗ ਵਿਖੇ 1979 ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ (CEDAW) ਨੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ

ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

3. ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਏਆਈਆਰ 1997 ਐਸਸੀ 3011) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ-14, 15 ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਦਰਜ "ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ" ਅਤੇ "ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਹੋਰ ਤਰਕਪੂਰਨ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਧਾਰਾ-19(1) ਅਧੀਨ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।
(g) 'ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਿੱਤਾ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ'। ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

4. ਲਿੰਗਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਤਪੀੜਨ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਰੰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

5. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾ, ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ, ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ NCW ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਾਬਤਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, SSB ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

6. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਵਹਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ: -

i) ਸਰੀਰਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ।

ii) ਜਿਨਸੀ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ।

iii) ਜਿਨਸੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ।

iv) ਈਵ-ਟੀਜ਼ਿੰਗ.

v) ਬੇਲੋੜੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ।

vi) ਅਜੀਬਤਾ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਚੁਟਕਲੇ।

vii) ਤਾਅਨੇ ਅਤੇ ਤਾਅਨੇ।

viii) ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਿਤ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਲਿੰਗਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ।

ix) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਣਚਾਹੇ ਜਿਨਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉੱਤੇ (ਅਪਰਾਧਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਾਲਾਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ।

x) ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੂਹਣਾ ਜਾਂ ਬੁਰਸ਼ ਕਰਨਾ।

xi) ਅਸ਼ਲੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕਾਰਟੂਨ, ਪੈਂਫਲਿਟ ਜਾਂ ਕਹਾਵਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ।

xii) ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸਰੀਰਕ ਛੋਹ ਜਾਂ ਛੇੜਛਾੜ।

xiii) ਕਿਸੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰੀਰਕ ਕੈਦ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੰਮ।

xiv) ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਣਚਾਹੇ ਸਰੀਰਕ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਆਚਰਣ।

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਸੈਕਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ.

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7. ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਮੁਖੀ/ਹੋਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ

	ਉਹ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੁੱਕੇਗਾ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਵਾਲੇ/ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕੰਮ ਕਰਮਚਾਰੀ।
	ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਨਸੀ ਵਸਤੂ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।
	ਉਹ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸ਼ਿ ਨਿਵਾਰਣ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

	ਉਹ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ।

	ਉਹ ਕੰਮ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਉਚਿਤ ਕੰਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਂਝੀ ਹੈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ.
	ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

8. <u>ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ</u>

ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਯੂਨਿਟ/ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ।

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

9. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀਆਂ

SSB ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ।

(a) ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:

i)	ਚੇਅਰਪਰਸਨ	ਡੀਆਈਜੀ/ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਰੈਂਕ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਈਜੀ (ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
ii)	ਮੈਂਬਰ-ਆਈ	ਆਈਜੀ (ਪਰਸ) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

iii)	ਮੈਂਬਰ-II	NCW ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ NGO ਤੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਂ NGO ਕਾਉਂਸਲਰ (NCW ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ NGO ਤੋਂ ਨਾਮਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੁਆਰ ਜਾਣੀ ਹੈ।
iv)	ਮੈਂਬਰ-III	ਏਡੀ (ਲੀਗਲ) ਫੋਰਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰ

(b) ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: -

i)	ਚੇਅਰਪਰਸਨ	ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗਜ਼ਟਿਡ ਰੈਂਕ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ii)	ਮੈਂਬਰ-ਆਈ	ਇੱਕ NGO ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ (ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਲਈ NCW ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਇੱਕ NGO ਤੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ)
iii)	ਮੈਂਬਰ-II	ਫਰੰਟੀਅਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅ (ਅਹੁਦਾ ਮੈਂਬਰ)
1.	ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾ ਸੀਨੀਅਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗਈ ਹੈ।	
2.	ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈਜੀ ਉੱਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰੈਂਕ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕੋਈ ਐਸ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਆਈਜੀ ਤੁਰੰਤ ਆਈਜੀ (ਪਰਸ) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੇਗ ਇੱਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਸੰਸਥਾ।	
3.	ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।	
4.	ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖੁਦ ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈਜੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੱਧ ਦੇਖਿਆ/ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।	

(c) ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ: -

ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ		***ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ***	
1.	*ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ - ਸੂਓ ਮੋਟੋ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਕਮੇਟੀ।*	*1.*	*ਫਰੰਟੀਅਰ ਅਧੀਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮ ਜਾਂਚ।*
2.	*ਫਰੰਟੀਅਰਜ਼ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਰ ਕਰਨਾ।*	*2.*	*ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ਉਚਿਤ ਮੰਗ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਸੰਪਰਕ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਗਦ*
3	*ਇਸ ਦੇ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਅੰ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ।*	*3.*	*ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈਜੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਰਨਾ।*

4.	ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ MHA ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣਾ।	4.	ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।
5.	ਡੀਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਡਿਊ	5.	ਫਰੰਟੀਅਰ I'sG ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀਆਂ

6.	ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮ ਸਕੱਤਰੇਤ ਅਤੇ ਲੌਜਿ ਸਹਾਇਤਾ ਡਾਇਰੈਕ ਜਨਰਲ ਦੀ ਪਰਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ((ਪਰਸ) ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ADG ਅਤੇ DG, SS ਜਾਣੂ ਰੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਗੇ।	6.	FTR ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕ ਅਤੇ ਲੌਜਿਸਟਿਕਲ ਸਹ ਫਰੰਟੀਅਰ I'sG ਇਸਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈਜੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਆਪਣੇ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਅੰਤ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀਆਂ ਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅ

			ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਇਸ ਮਾ ਉਠਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਨੂੰ (ਪਰਸ/ਪਰਸ) ਦੇ ਪੱਧ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲ FHQ)/DG, SSB /

10. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ

ਮੇਧਾ ਕੋਤਵਾਲ ਲੇਲੇ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਬਨਾਮ UOI ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 26.04.2004 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ / ਵਿਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। WP (Crl) ਨੰ. 173-177-1999 ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ. ਭਾਰਤ ਦਾ, ਅਮਲਾ, ਜਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੰਤਰਾਲਾ, DOP&T ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 01.07.2004 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਿਤ। ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਮੋਹਨ, ਫਾਈਲ ਨੰ. 11012/5/2001/Est.(A), ਪੈਰਾ 6 (ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ) ਤੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

i) ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇਗਾ।

ii) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸਮੇਤ ਕਥਿਤ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

iii) ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈਜੀ/ਆਈਜੀ (ਪਰਸ, ਐੱਫ.ਐੱਚ.ਕਿਊ.) ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੀਲਬੰਦ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈ.ਜੀ./ਆਈ.ਜੀ. (ਪਰਸ, ਐੱਫ.ਐੱਚ.ਕਿਊ.) ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਭੇਜੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। , ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

iv) ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸੰਬੰਧੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸੀਸੀਐਸ (ਸੀਸੀਏ) ਨਿਯਮ 1965 ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇਗਾ। ਪੂਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਕੋਰਸ.

v) ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

vi) ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ (ਚਾਰਜ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

vii) ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

viii) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਏਆਈਆਰ 2004 SC 3566-ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ UOI ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਸਵਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ (ਸਾਡੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ix) ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

x) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

xi) ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਰੱਖਿਆ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ CCS (CCA) ਨਿਯਮ 1965 ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

xii) ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਗਵਾਹਾਂ, ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

xiii) ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਹੋ), ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

xiv) ਕਮੇਟੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਤੀਜੇ/ਰਾਇ ਦੇਵੇਗੀ।

xv) 26.4.2004 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀਆਰਐਲ.) ਨੰਬਰ 173- 177/1999 (ਮੇਧਾ ਕੋਤਵਾਲ ਲੇਲੇ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੀਸੀਐਸ (ਸੀਸੀਏ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ। ਉਪ-ਨਿਯਮ ਸੀਸੀਐਸ (ਸੀਸੀਏ) ਨਿਯਮ, 1965 ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ (2) ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 11012 ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ

ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। /5/2001-Est.(A) ਮਿਤੀ 01.07.2004 (GSR 225 ਮਿਤੀ 10 ਜੁਲਾਈ, 2004) ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

xvi) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ (ਗਰੁੱਪ 'ਏ' ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ) ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜਵਾਬੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

xvii) ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ CCS (CCA) ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ CRPF ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

11. ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗੀ:-

1. ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ.

2. ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ.

3. ਰੈਂਕ/ਯੂਨਿਟ/ਜੀਸੀ/ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ।

4. ਉਹ ਨਾਮ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੈਂਕ/ਯੂਨਿਟ/ਜੀਸੀ/ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼.

6. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ।

7. ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ।

8. ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰਥਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੇਗੀ। ਫਰੰਟੀਅਰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਛਿਮਾਹੀ ਭਾਵ ਜੂਨ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣਗੇ।

12. ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ/ਇੰਸਪੈਕਟਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

- *ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ/ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਗੇ।*

- *ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਗੇ।*
- *ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਮਾਹੌਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।*

13. ਜਾਗਰੂਕਤਾ

- *ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।*
- *ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਇੰਟਰਵਿਊ, ਆਰਡਰਲੀ ਰੂਮ, ਵੈਲਫੇਅਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, ਸੈਨਿਕ ਸੰਮੇਲਨ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।*

14. ਬਚਤ

ਇਹਨਾਂ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ 1990, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 1993 ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗੀ। .

15. ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ

1. *ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਰਗੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵਧੇਗਾ।*

2. *ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਫਰੰਟੀਅਰ ਪੱਧਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰੰਟੀਅਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ।*

3. *ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਮੌਜੂਦ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ*

ਭਾਗ ਲਿਆ ਬਿੰਦੂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ SOP ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਛਿਮਾਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਹੱਲ।

4. *ਸਬੰਧਤ ਆਈਐਸਜੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦੌਰਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੇਗਾ।*

40. 1964 ਦੇ CCS ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3C ਅਤੇ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ 1965 CCS ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14(2) ਦੇ ਨਿਯਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

41. 1965 ਦੇ ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14(2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, 1965 ਦੇ ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ। ਸਮੀਕਰਨ "*ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਹੈ*' ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ***ਐਰੇਲੀਆਨੋ ਫਰਨਾਂਡਿਸ ਗੋਆ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*** 2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 621 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਚਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ CCS ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"51. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੰ. 2-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਮਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੀ ਵਰਤੋਂ "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ" ਸਮੀਕਰਨ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੇਡ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਬਿਨਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ. ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕੁਦਰਤ ਦੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨੋਟ ਜਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਭਟਕਣਾ ਨਿਪਟੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੜਤਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੂਲ 'ਤੇ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

42. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ***ਬੀ.ਸੀ. ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.*** (1995) 6 SCC 749 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"12. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਇਲਾਜ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਹੈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਦਾਲਤ/ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਏ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਖੋਜਾਂ ਜਾਂ ਸਿੱਟੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਤੱਥ ਜਾਂ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਖੋਜ ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੋ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖੋਜ 'ਤੇ. ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿੱਥੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਉੱਥੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟਾ ਜਾਂ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿੱਟਾ ਜਾਂ ਖੋਜ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰ

ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿੱਟੇ ਜਾਂ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ***ਐਪਰਲ ਐਕਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਏ.ਕੇ. ਚੋਪੜਾ*** (1999) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ 1

SCC 759 ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਅੰਤਰ ਜਾਂ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਜਾਂ ਨਰਮੀ ਦਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"28. ... ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਅੰਤਰ ਜਾਂ ਤੰਗ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮੀਕਰਨ "ਛੇੜਛਾੜ"। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ। ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕੇਸ. ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੈ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਮਦਰਦੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਉਸਦੀ ਜੂਨੀਅਰ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਮਿਸ ਐਕਸ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਵਹਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੈਤਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਲਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਦਮ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮਿਸ ਐਕਸ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਸਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

"29. ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਪਛਤਾਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਿਸ ਐਕਸ ਕੋਲ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਵੀ

ਤਿਆਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ, ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਢਿੱਲਮੱਠ ਭਰਿਆ ਕਦਮ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹੈ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦਇਆ ਗਲਤ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਚ ***ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਦਰੀਕਾ ਸਿੰਘ*** 2021 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1173 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਈਪਰ-ਟੈਕਨੀਕਲ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"47. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੂਰਾ ਕਰੀਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ ਦੀ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ, ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ 2013 ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕਈ ਦੁਰਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਬਣਾਓ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਗੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਜੇ ਅਪੀਲੀ ਵਿਧੀ ਮੁੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ। ਕਈ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਇੱਕ ਮਾਤਹਿਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ - ਉਸਦਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਮਤਭੇਦ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲੀ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਸਮਝਣਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰੁਕਾਵਟ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਬੀਐਸਐਫ ਐਕਟ 1968 ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸਐਸਐਫਸੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੇ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰਹਿਮ ਰਵੱਈਆ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

E.2 ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ 18.09.2012 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ?

45. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਖੌਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ, ਭਾਵ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 30.08.2011, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।

46. ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, 2006 ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਾਜ਼ 10(i) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: -

"10. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ

i) ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇਗਾ।"

47. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ" ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2006 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ 1965 ਦੇ ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ। ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਲਾਜ਼ 9 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇ।

48. ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ "*ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇਗਾ*" ਦੋ ਢੁਕਵੇਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; (i) *ਪਹਿਲਾਂ,* ਉਹ ਸ਼ਬਦ "*ਤਰਜੀਹ*" ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਯੋਗ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੋਨੀਤ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਅਤੇ (ii) *ਦੂਜਾ,* ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਗਲੀ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

49 ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਜੋ ਗੱਲ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(i) ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਟੈਂਜੈਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ 06.08.2012 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 25.09.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 18.09.2012 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

50. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਸੀ, 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(i) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

51. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ***ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ*** (1977) 2 SCC 491 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਮਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"4. *ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਸਖਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਵਧੀਆ ਨਿਯਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਮਨ ਲਈ ਤਰਕਪੂਰਣ ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ. ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਲਰਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਗਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਬਾਹਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਘਰੇਲੂ*

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਸ਼ਾਇਦ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਯਾਤਰੀ ਜੋ ਅੰਦਰ ਆਏ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਰਸੀਡੀਅਮ' ਨਿਯਮ ਜਿਸ ਲਈ

ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦਾ ਪਾਸਾ ਅਜਿਹੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦ ਸਧਾਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ

- ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ, ਪਰ ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਾਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸਿਆਣਪ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪਰੇ ਹੈ ਪੜਤਾਲ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

52. ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ***ਰਤਨ ਸਿੰਘ*** (supra), ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 18. 09.2012 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, "ਸਬੂਤ" ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਉਣਾ. "ਸੁਣਾਈਆਂ ਸਬੂਤਾਂ" ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਲਰਜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇ।

53. ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਡਿਪਲੋਕ, ਜੇ.ਇਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ***ਰੇਜੀਨਾ ਡਿਪਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਇੰਜਰੀਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਮੂਰ*** ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ (1965) 1 Q.B. 456.

"*ਸਬੂਤ ਦੇ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲੋੜ ਜੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਸਰਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ. ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਘੁੰਮਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋਤਸ਼ੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਹੋਣਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਉਸਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ.*"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

54. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਾਹਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦਾ ਨਿਯਮ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ" ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ "ਇੰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ", ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨੈਤਿਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ "ਇੰਨਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ" ਹੈ। ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ

ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ "ਜਾਂ ਇਹ ਇੰਨਾ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਸ਼ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ", ਇਹ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ।

55. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ***ਅਪਰੈਲ ਐਕਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ*** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਵਰਗੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਜੋ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਬੇਤੁਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਈਜੀ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਗੁਹਾਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

56. ਦੂਸਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ 'ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

i) ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ "ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

57. "ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ" ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ *ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੁਣੋ* ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ***ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐੱਸ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ*** (1996) 3 SCC 364 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਟੈਸਟ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"11. ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ

ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਧਾਰਾ 99 ਸੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 465 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਇੱਕ ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ. ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਠੋਸ ਉਪਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੌਣ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਲਓ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ/ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇ ਆਦਰ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (1) ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਰਥਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਠੋਸ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। (2) ਪਰੋਸੀਜਰਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। (3) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਨਿਰਣਾ. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ: ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ।

28. ... ਸਾਡੀ ਆਦਰਯੋਗ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਐਂਡੀ ਅਲਟਰਮ partem, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, "ਨੋ ਨੋਟਿਸ"/"ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ" ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੈ "ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ" ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ, "ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ" ਅਤੇ "ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ"। ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ — ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਲਓ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਜ ਬਾਲਡਵਿਨ [1964 AC 40 : (1963) 2 All ER 66 : (1963) 2 WLR 935])। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ — ਜਾਂ ਅਯੋਗ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ (ਕੈਲਵਿਨ ਕਾਰ [1980 AC 574 : (1979)) 2 All ER 440 : (1979) 2 WLR 755, PC]). ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਹੋ, ਉਸਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ (ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ECIL ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰ [(1993) 4 SCC 727 : 1993 SCC (L&S) 1184 : (1993) 25 ATC 704)]) ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗਵਾਹ (ਕੇ.ਐਲ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ [(1984) 1 SCC 43 : 1984 SCC (L&S) 62]) ਇਹ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ — ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ — ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ, ਭਾਵ, ਕੀ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਹੀ — ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂ, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ,

ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰ [(1993) 4 SCC 727 : 1993 SCC (L&S) 1184 ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ

: (1993) 25 ATC 704] ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ, ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਵਾਈ) ਪਰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸੁਣਵਾਈ (ਅਰਥਾਤ, ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ) ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਲੋੜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ; 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਟਚਸਟੋਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

xxx xxx xxx

33. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। (ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ):

(1) ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ/ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ/ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈਚਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ (ਏ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ (ਬੀ) ਕੀ ਇਹ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ: ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ। ਉਹ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਹੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ - "ਨੋ ਨੋਟਿਸ", "ਨਹੀਂ ਮੌਕਾ" ਅਤੇ "ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ" ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ

ਨਾਲ. ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ, ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਸਮੇਤ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਲਈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਲਓ ਜਿੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਾਲਕ/ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। , ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਹ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਪੱਖਪਾਤ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਟੈਸਟ ਪੱਖਪਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) (a) ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

(ਬੀ) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਕਤ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ (ਸਜਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਸਮੇਤ ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰ [(1993) 4 SCC 727 : 1993 SCC (L&S) 1184 : (1993) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

25 ATC 704]। ਅੰਤਮ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ/ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਜਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ /ਕਾਰਵਾਈ - ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਲੰਘਣਾ (ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ) ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, "ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ" ਅਤੇ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ"/"ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ" ਅਤੇ "ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ" ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (a) ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਡਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ (ਜੇ ਕੋਈ ਇਸਨੂੰ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਸਨੂੰ 'ਬੇਅਰਥ' ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ)। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ, ਉਕਤ ਨਿਯਮ (ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। (ਬੀ) ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੇ) ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਗੇ। [ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ (ਨੰਬਰ 5) ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਟੈਸਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।]

(6) ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ (ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ) ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(7) ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ/ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

58. ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ***ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਹਰਿੰਦਰ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (2001) 6 SCC 392 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਟੈਸਟ" ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: -

"13. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ? ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਠੋਸ ਉਪਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। <u>ਪਰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ</u> <u>ਦੀ</u>

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪੱਖਪਾਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਪਾਲਣਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ

ਸਮੱਗਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਭਾਅ, ਠੇਸ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ. ਜਾਂਚ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। …"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

59. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। .

60. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ 1965 ਦੇ CCS ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਉਪ-ਨਿਯਮ (9) ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"14. ਵੱਡੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

(9) ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲੇਖ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ

ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗੀ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ।

61. ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ। ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦਸ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

62. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 1965 ਦੇ ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14(9) ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਲੰਘਣਾ ਹੀ ਸਾਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਨਿਯਮ 14(9) ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ।

63. ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ***ਐਰੇਲੀਆਨੋ ਫਰਨਾਂਡਿਸ*** (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"64.··· ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼. ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਡੀਓ-ਵਿਜ਼ੁਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਉਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ, ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ

दे लेखां दी गैर-फरेमिंग कमेटी नूं घातक नहीं मंनिआ जा सकदा। ना ही अपीलकरता हो सकदा है इह दॱसण लई सुणिआ है कि उह कुदरत दे रूप विॱच पूरी तरूं हनेरे विॱच सी उस 'ते लगाए गए दोशां दी सथिती विच नहीं सी उचित जवाब."

(ज़ोर दिॱता गिआ)

64. विॱच इस अदालत दे चार जॱजां दी बैंच ***मैनेजिंग डाइरैकटर, ईसीआईएल, हैदराबाद अते होर बी. करुणाकर अते होर*** (1993) 4 SCC 727 विॱच रिपोरट कीती गई है कि इह निरधारत करन लई कि की पॱखपात इॱक प्रकिरिआतमक निअम जां कुदरती निआं दे पहिलू दी उलंघणा करके होइआ सी, इह दिखाउणा चाहीदा है कि उलंघणा दा नतीजा जां सज़ा 'ते कुछ असर पिआ सी। संबंधित निरीखण हेठ लिखे अनुसार हन:

"30[v] अगले सवाल दा जवाब दिॱता जाणा है कि जदों जांच अधिकारी दी रिपोरट करमचारी नूं नहीं दिॱती जांदी तां सज़ा दे हुकमां दा की प्रभाव हुंदा है अते अजिहे मामलिआं विॱच उस नूं की राहत दिॱती जाणी चाहीदी है। इस सवाल दा जवाब दे अनुसारी होणा चाहीदा है

सज़ा दिॱती गई। जदों करमचारी नूं बरखासत जां हटा दिॱता जांदा है सेवा तों अते जांच नूं पासे रॱखिआ गिआ है किउंकि रिपोरट नहीं है उस नूं पेश़ कीता गिआ है, कुछ मामलिआं विॱच रिपोरट पेश़ नहीं कीती जा सकदी है ने उस नाल गंभीरता नाल पॱखपात कीता है जदों कि होर मामलिआं विॱच इह हो सकदा है उस नूं दिॱती गई अंतिम सज़ा नाल कोई फरक नहीं पैंदा। इस लई मुलाज़मां नूं हर हालत विॱच बैक-वेज़ दे नाल बहाल करना निआं दे निअमां नूं इॱक मशीनी रीती-रिवाज विॱच घटाउणा है। वाजब मौके दा सिधांत अते कुदरती निआं दे सिधांत कानूंन दे राज नूं काइम रॱखण अते विअकती नूं उसदे निआंपूरन अधिकारां दी पुशटी करन विॱच सहाइता करन लई विकसत कीते गए हन। इह सारे अते वॱखे-वॱखरे मौकिआं 'ते कीते जाण वाले संसकार नहीं हन अते ना ही इह मंगण लई जाप हन। चाहे विॱच वासतव विॱच, पॱखपात करमचारी दे कारन होइआ है जां नहीं उस नूं रिपोरट तों इनकार करन दे तॱथां 'ते विचार कीता जाणा चाहीदा है अते हरेक केस दे हालात। जिॱथे, इस लई, दे बाअद वी रिपोरट पेश़ करन

ਨਾਲ, ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਾ ਸੀ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਹੋਵੇਗਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ "ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਸਤਾਰ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ।

31. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੀੜਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਓ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਕਾਰਨ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਪਲਾਈ ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ/ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅੰਤਮ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ. ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਜਾਏ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

65. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ "ਨਹੀਂ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਦਸ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ।

66. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮਕੈਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਟਾਲਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ "ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

E.3 ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਪਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਸਵਾਲ?

i) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ "ਤੱਥ ਖੋਜ" ਅਥਾਰਟੀ

67. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਵੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ।

68. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, 1965 ਦੇ ਸੀਸੀਐਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਨਿਯਮ 5(ਸੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 14 ਉਪ-ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਖੋਜਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਨਿਯਮ 14 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“14. ਵੱਡੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

(2) ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹਨ

ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ ਸਰਵੈਂਟਸ (ਇਨਕੁਆਰੀਜ਼) ਐਕਟ, 1850, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।

xxx xxx xxx

(5)(c) ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਖੁਦ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲੇਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ "ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਅਧਿਕਾਰੀ"।

69. ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ 'ਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟਿੰਗ ਅਫਸਰ' ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚਾਰਜ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਜੋ ਤਰਕਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਭੂਮਿਕਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

70. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ***ਮੇਧਾ ਕੋਤਵਾਲ ਲੇਲੇ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (2013) 1 SCC 311 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਕਾ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"*ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਵਿਸ਼ਾਕਾ ਕੇਸ (1997) 6 SCC 241 : 1997 SCC (Cri) ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ 932, ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 'ਤੇ ਪੀ. 253, ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਆਚਾਰ) ਨਿਯਮ, 1964 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ CCS ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ) ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੀਸੀਐਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਨਿਯਮ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ.*"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

71. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ***ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਾਕਸ਼ੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (2004) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ 5 SCC 518 ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਕਸਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਔਰਤਾਂ ਡਰ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ. ਅਕਸਰ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਦਬਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"32. ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਇੱਕ ਤੱਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਮੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਓ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਕਰੀਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਜਾਂ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖਣ ਦੇ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਨਾ ਲੰਘਣਾ ਪਵੇ। ਅਕਸਰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਲਝਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ। ਵਸਤੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ, ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਕੰਮ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਾਓ ਜੋ ਹੈ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਨਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬਰੇਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 327 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 354 ਅਤੇ 377 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

xxx xxx xxx

"34. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

(1) ਧਾਰਾ 327 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 354 ਅਤੇ 377 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(2) ਬਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ:

(i) ਇੱਕ ਸਕ੍ਰੀਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹ (ਜੋ ਪੀੜਤ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਚਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ;

(ii) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਿਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(iii) ਬਾਲ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਬਰੇਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

72. ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 2006 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(viii) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡਰ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"10. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਧੀ

viii) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏਆਈਆਰ 2004 SC 3566-ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ UOI ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ,
ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ "ਦੋਸ਼ੀ (ਸਾਡੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

73. ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਦਰਭ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਤਰਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ***ਸਾਕਸ਼ੀ*** (ਸੁਪਰਾ), ਜੇਕਰ ਸਹੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

74. ਜੇਕਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ।

75. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਹੋਰ ਕੀ ਮਕਸਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

76. ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ***ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (2020) 9 ਐਸਸੀਸੀ 471 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹੀ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"31. 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਰੱਖੇ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਰੱਖਿਆ. ਇਹ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੱਜ, "ਨੇਮੋ" ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ sua causa ਵਿੱਚ judex". ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਗਲਤ ਹੈ. ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਧਾਰਾ 165, ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਵਿੱਚ ਖੋਜਣ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼. ਜਦਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਲਈ. ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਧੇ ਸਵਾਲ. ਅੱਗੇ, ਸਿੱਖਿਆ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ, ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਖਾਸ ਬੁਰਾਈ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ, ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਨੰ ਬਦਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਬੂਤ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇੱਕ ਸੋਚਣੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

77. ਜੇਕਰ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 165 ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ।

78. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਗੜ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਸਨ।

E.4 ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਖੋਜਾਂ? ਕੀ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹੱਥ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ?

i) ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

79. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਮਾਂਦਰੂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੋ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਕੇਸ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ "*ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀ*ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਦੂਸਰਾ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ; ਦਰਅਸਲ, "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਕਾਰਵਾਈ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ *ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ*. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਰੈੱਡਕਲਿਫ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ *ਐਡਵਰਡ (ਟੈਕਸ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਬੇਅਰਸਟੋ)* (1956) ਅਪੀਲ ਕੇਸ, ਪੰਨਾ 36 'ਤੇ 14*ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।*"ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰ ਵਾਕੰਸ਼ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਰੈੱਡਕਲਿਫ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

80. ਸਾਨੂੰ 'ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ' ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ.ਐਚ.ਡਬਲਿਊ.ਆਰ. 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵੇਡ *ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ*, ਚੌਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"*ਵਿਰੋਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣਾ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ. ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਅਸਮਰਥ ਖੋਜ. ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.*

'ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਤੱਕ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਹੈ ਖੋਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ; ਜਾਂ ਕਿੱਥੇ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ।

ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

81. ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਨਿਯਮ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਵਾਰਟਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਹੈ। *ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ*, 1976 ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 595 'ਤੇ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "*ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਕਿਸੇ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।*"

82. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੇ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਦਾ ***ਰਾਜਾ ਕਾਰਸਨ ਰੈਬਰਟਸ*** 1908 (1) K.B., 407 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ *certiorari*, ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਐਕਟ, 1875 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਵੀਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਚਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਡੀਟਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਗਲਤ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਡੀਟਰ ਕੋਲ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਆ. ਫਲੈਚਰ ਮੋਲਟਨ ਐਲਜੇ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਡੀਟਰ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸਰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। "

83. ਵਿਚ ***ਡਿਪਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਇੰਜਰੀਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ*** (ਸੁਪਰਾ), ਦੋ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਰਡਸ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਨਿਯਮ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਿਲਮਰ ਐਲਜੇ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"ਜਿੱਥੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਸੀਮਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਸਰੋਤ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੁਝ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

84. ਡਿਪਲੋਕ ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ:

“ਜਿੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜਾ, ਜੇਕਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

"ਪਹਿਲੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, "ਸਬੂਤ" ਸਬੂਤ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ....

"... ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਵਿੱਖੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕੱਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।"

85. ਵਿੱਚ ***ਫ੍ਰੈਂਚ ਕੀਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ*** 1977 (1) ਸਾਰੇ ELR 297 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਜਨਤਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਬੋਰੋ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਵਿਲਿਸ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਿਰਹਾ. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪੇਸ਼ਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਸਥਾਨਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਢਿੱਲੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ. ਫਿਰ ਵੀ ਅਖੌਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੀਮਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ 'ਸਬੂਤ' ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ

"

86. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। "ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ" ਦਾ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਣ ਦੇ *ਕੋਈ ਵੀ* ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ /ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲਟ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ।

87. ਵਿੱਚ ***ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਸ. ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਰਾਓ*** ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1723 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪੰਨਾ 1726 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ. 226, ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਕੀ ਨਿਯਮ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ: -

"ਜਿੱਥੇ ਹੈ <u>ਕੁਝ ਸਬੂਤ,</u> ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ <u>ਜੋ ਸਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ</u> <u>ਮੁਨਾਸਬ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੋ</u> ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ... <u>ਕਾਨੂੰਨੀ</u> <u>ਸਬੂਤ</u> ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

88. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ***ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਿੱਤਰਾ ਵੈਂਕਟ ਰਾਓ*** (1975) 2 SCC 557 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

89. ਵਿੱਚ ***ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਚ.ਸੀ. ਗੋਇਲ*** ਏਆਈਆਰ 1964 SC 364 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ। 226, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਡਿੱਗਿਆ। ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ *ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। 226 ਕੋਲ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।* ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ

ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ *ਸਰਟੀਓਰੀ* ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਤੱਥ ਦੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੈਲੇਬਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ *ਚੰਗਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ* ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ. ਪੰਨਾ 369 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ:

"… ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ। 226 ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀਤਾ। ਉਹ ਹੈ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਸੌਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ; ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪੁੱਛ-ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਸੱਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਬਚੇਗੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਤੋਲਣਾ. ਇਹ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। …"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

90. ਵਿੱਚ ***ਆਰ ਮਹਾਲਿੰਗਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (2013) 14 SCC 379 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: -

"11. ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਸਨ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ। ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਆਈ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਈ ਸੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਠੋਸ ਸਬੂਤ, ਫਿਰ ਦਖਲ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਖਾਸ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਜਾਂ ਝੂਟਕੇ ਪਾਏ ਗਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਪਾਤਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

91. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ***ਐਰੇਲੀਆਨੋ ਫਰਨਾਂਡਿਸ*** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ: -

"62. ... ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਜੱਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ ਜਾਂ ਖੋਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਨ ਵਿਗੜਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ii) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ

92. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ***ਵੈਸਟ ਬੋਕਾਰੋ ਕੋਲੀਅਰੀ (ਟਿਸਕੋ ਲਿਮਿਟੇਡ) ਰਾਮ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ*** (2008) 3 SCC 729 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸੰਭਾਵਤਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"20. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਵਾਜਬ

ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਡਰਾਇੰਗ. ਇਹ ਹੈ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

93. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ***ਲਿਬਾਸ ਨਿਰਯਾਤ*** (ਸੁਪਰਾ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੋਜਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਗੜਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

94. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ: -

a. ਸ਼੍ਰੀ ਮਸਤ ਰਾਮ ਠਾਕੁਰ, SFA(H) (PW3) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਕਸਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਬੈਠਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਦੇ ਪਰਦੇ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਮਸਤ ਰਾਮ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਮਸਤ ਰਾਮ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਜਿਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

b. ਸ਼੍ਰੀ ਰਿੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਚਪੜਾਸੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 8) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਨ ਸਰਕਾਰ (ਪੀ ਡਬਲਯੂ 6) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, PA (PW17) ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਕਸਰ ਉਸਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਾ ਸੀ।

c. ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਰਾਵਤ, UDC (PW5), ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਪਟੋਈ, ਸਹਾਇਕ (PW7) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਨੰਦੀ, SFA (G) (PW14) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਡੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਿਨ 'ਚ 5-6 ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਿਆਂ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਚਪੜਾਸੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 8) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਉਸਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

d. ਸ਼੍ਰੀ ਰਬੀ ਰਾਮ ਬਿਸਵਾਸ, ਸਵੀਪਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ 12) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਲੈਪਟਾਪ ਚਲਾਉਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨੂੰ ਛੂਹਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੇਮਾ ਨਰਜ਼ਰੀ, AFO(WI) (PW9) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸਨੂੰ ਲੈਪਟਾਪ ਚਲਾਉਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਰਿੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਚਪੜਾਸੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 8) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਤਕ ਦੇਣ ਲਈ।

E. ਸ਼੍ਰੀ ਰਬੀ ਰਾਮ ਬਿਸਵਾਸ, ਚਪੜਾਸੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 12) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਫਤਰ ਛੱਡਦਾ ਸੀ, ਜਵਾਬ ਕਰਤਾ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸਟਾਫ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਹਲੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਰਿੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਚਪੜਾਸੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 8) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਿਫਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੇਮਾ ਨਰਜ਼ਰੀ, AFO(WI) (PW9) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਦਫਤਰੀ ਸਟਾਫ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਫਟਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

f. ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ ਬੀ ਸੋਨਾਰ, ਚੌਕੀਦਾਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ 4) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬਹੁਤ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਬੇਚੈਨ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ "ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ" "ਭੜਕੀ ਭੀੜ" ਤੋਂ "ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ" ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

g. ਸ਼੍ਰੀ ਮਸਤ ਰਾਮ ਠਾਕੁਰ, SFA(H) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸ਼ਲੀਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ; "*ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੈ, ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਮਿਸਿਜ਼ ਪਾਲ ਬਣ ਜਾਓਗੇ।*".

h. ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ ਬੀ ਸੋਨਾਰ, ਚੌਕੀਦਾਰ (PW4), ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਦੇਬੇਨ ਸਿੰਘ, AFO(M) (PW13) ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਰਾਈਵਰ (PW2), ਸ਼੍ਰੀ ਰਿੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਚਪੜਾਸੀ (PW8) ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਕਸਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾਏ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਅਰਥਾਤ; ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ DACS (ਰਿਟਾ.) (PW19), ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ, UDC (PW18), ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਗਹਿਲੋਤ, PA (PW17), ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨੇਨ ਸਿੰਘ, UDC (PW11), ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਪਟੋਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਨੰਦੀ, SFA(G) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੇਮਾ ਨਾਜ਼ਰੀ, AFO(WI) (PW9) ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ 2009-10 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਅਜੀਬ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਨ ਸਰਕਾਰ, SFA(M) (PW6), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਇੱਕ ਟੈਲੀਫੋਨ

ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵੀ ਸੁਣੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਰਾਵਤ, UDC (PW5) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

i. ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਸੀ ਕਟੋਚ, ਆਈਜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 20), ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ, ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਝਿੜਕਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਸਤ ਰਾਮ ਠਾਕੁਰ, SFA (H) (PW3) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਪਟੋਈ, ਸਹਾਇਕ (PW7) ਨੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।

95. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ "ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਖਤਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੁਆਇੰਟ 7 (ਏ) ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ।

96. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪੁਆਇੰਟ 7 (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਲਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

97.ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਆਇੰਟ 7 (ਏ) ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਨੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਸੀ,ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਖੋਜ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਪੁਆਇੰਟ 7

"x. ··· ਸ਼੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਨੰਦੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਐਕਸ.

xxx xxx xxx

B. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਅਕਸਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਐਕਸ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਜੀਬ ਘੰਟਿਆਂ 'ਤੇ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਪਾਲ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਲਈ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। X ਕੋਲ ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਸੀ, ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

xxx xxx xxx

... ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਐਕਸ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਅੱਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ। "

98. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ / ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

99. ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

100. ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ

ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ***ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਪਾਂਡੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ*** (2014) 10 SCC 589 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

101. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ:

"22. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 13.12.2011 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਯੋਜਨ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ FLCC ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਵੀ. ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 1/06 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ FLCC ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ FLCC ਨੇ 17.01.2012 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ 10.12.2012 ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ FLCC ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। .

23. ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ FLCC ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ FLCC ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਸੀ ਪਟੀਸ ਨਰ ਇਸ ਲਈ, ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਖਤਮ ਹੋ. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਪਰ ਤੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਗਲਤ

ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਸੀ CCC ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ FLCC ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ CCC ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ CCC ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੇਸ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੇ. ਡੀ. ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੋਜਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੂਜੀ ਜਾਂਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸੈੱਟ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇ.ਆਰ. ਦੇਬ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸ ਪੈ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਚ ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇ.ਆਰ. ਦੇਬ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 30.08.2011 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 30.08.2011 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, FLCC ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਾਓ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 1/2006 ਖੁਦ ਫਰੰਟੀਅਰ ਆਈ.ਜੀ./ਆਈ.ਐਫ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

102. ਅਸੀਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐੱਫ. ਸਿੱਟਾ

103. ਸਾਰੇ ਵਿਗੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

104. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 15.05.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

105. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

106. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਜ਼) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ
ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਸ਼ੁਭਾਂਸ਼ੂ ਦਾਸ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate